ترم اول ۱۴۰۴ - ۱۴۰۳

مبانی و کاربردهای هوش مصنوعی

دانشکده مهندسی کامپیوتر گروه هوش مصنوعی

استاد درس: حسین کارشناس دستیار درس: پوریا صامتی

مرحله اول پروژه

مرحله اول پروژه درس از دو بخش تشکیل شده است. در بخش اول باید از الگوریتمهای جستجو برای پیادهسازی یک بازیکن هوشمند در بازی معروف Pacman استفاده کنید و در بخش دوم با پیادهسازی الگوریتم کاهش گرادیان یک مدل رگرسیون خطی برای مسأله داده شده آموزش داده و آن را مورد ارزیابی قرار دهید. توجه کنید که باید برای پروژه خود بعد از پیادهسازی گزارش تهیه کرده و در آن پیادهسازی خود را توضیح داده و نتایج را نمایش دهید. فایلهای پروژه در این لینک قرار دارند.

۱ – بازی Pacman

در این بخش از پروژه میخواهیم عامل هوشمندی پیادهسازی کنیم که در مورد نحوه دستیابی به غذاهای موجود در بازی معروف Pacman تصمیم گیری کند. در این مسئله که Corner Problem نام دارد، از الگوریتمهای جستجوی آگاهانه و ناآگاهانه برای هدایت عامل Pacman به سمت غذاها استفاده می شود. الگوریتمهای در نظر گرفته شده برای پیادهسازی UCS ،DFS و * هستند. شرط برنده شدن این است که عامل Pacman همه غذاهای موجود در محیط را مصرف کند.

1 - 1 - مراحل پیادهسازی

برای تسهیل پیادهسازی عامل، ساختار کد عامل از قبل ایجاد شده و شما باید فقط بخشهای مرتبط با الگوریتمهای جستجو را که در زیر مشخص شده است تکمیل کنید.

- ۱. به فایل search.py مراجعه کنید. در این فایل سه تابع وجود دارد که شما باید پیادهسازی آن را تکمیل کنید:
 - تابع depthFirstSearch محل پیادهسازی الگوریتم
 - تابع uniformCostSearch محل پيادهسازى الگوريتم
 - تابع aStarSearch محل پیادهسازی الگوریتم *
- ۲. تابع اکتشافی مورد استفاده در الگوریتم *A در تابع cornersHeuristic در ابتدای فایل searchAgents.py تعریف می شود که باید آن را پیاده سازی کنید. در پیاده سازی این تابع می توانید از توابع تعامل با محیط که در اختیار شما قرار گرفته است استفاده کنید.

توجه کنید که توابع پیادهسازی شده باید بتوانند در نمونههای مختلفی از مسأله Corner Problem بکار گرفته شوند. نمونههایی که می توانند از نظر ابعاد محیط، تعداد غذا و موقعیت اولیه Pacman متفاوت باشند. به همین دلیل سه محیط اولیه در اختیار شما قرار داده شده است تا برای آزمایش توابع پیادهسازی شده مورد استفاده قرار گیرد و در ادامه توضیح داده شده است.

1 - ۲ - محسطها

• محیط Simple Corner: این محیط، ساده ترین محیط است و می توانید برای ارزیابی صحت پیاده سازی الگوریتمها از آن استفاده کنید. جهت اجرای این محیط با هر یک از الگوریتمهای جستجوی پیاده سازی شده می توانید از دستورات زیر استفاده کنید:

```
python pacman.py -l simpleCorner -p SearchAgent -a
fn=dfs,prob=CornersProblem

python pacman.py -l simpleCorner -p SearchAgent -a
fn=ucs,prob=CornersProblem

python pacman.py -l simpleCorner -p SearchAgent -a
fn=astar,prob=CornersProblem,heuristic=cornersHeuristic
```

• Hard Corner: این محیط نسبت به محیط simple corner پیچیده تر است و می تواند برای ارزیابی تابع اکتشافی مورد استفاده در الگوریتم A^* به صورت زیر مورد استفاده قرار گیرد:

```
python pacman.py -l hardCorner -p SearchAgent -a
fn=astar,prob=CornersProblem,heuristic=cornersHeuristic
```

• Big Corner: این محیط دارای ابعاد بزرگتری نسبت به محیطهای قبلی بوده و به صورت زیر قابل فراخوانی است:

```
python pacman.py -l BigCorner -p SearchAgent -a
fn=astar,prob=CornersProblem,heuristic=cornersHeuristic
```

۱ - ۳ - نحوه ارزیابی

هربار پس از اجرای محیط، یک گزارش در ترمینال چاپ می شود که نشان دهنده امتیاز کسب شده، زمان اجرا و تعداد گرههای بسط داده شده است. ارزیابی کیفیت تابع اکتشافی پیاده سازی شده براساس تعداد گرههای بسط داده شده توسط الگوریتم جستجوی A^* خواهد بود، که در جدول زیر امتیاز مرتبط برای محیطهای Hard Corner و Big Corner نشان داده شده است:

Score	Expanded Nodes in BigCorner	Expanded Nodes in HardCorner
100%	Less than 2000	Less than 800
80%	Less than 3000	Less than 1200
60%	Less than 4500	Less than 1500

همانطور که قبلاً گفته شد در ارزیابی پیادهسازی انجام شده از نمونه محیطهای دیگری نیز استفاده می شود که انتظار می رود تعداد گرههای بسط داده شده در حد قابل قبول باشد. بنابراین علاوه بر صحت پیادهسازی الگوریتمهای UCS ،DFS و A^* در فایل search Agents.py تابع اکتشافی پیادهسازی شده در search Agents.py نیز از نظر تعداد گرههای بسط داده شده مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲ - رگرسیون خطی

در این بخش باید الگوریتم آموزش یک مدل رگرسیون خطی (Linear Regression) از روی دادههای داده شده در مورد وقوع سیل را پیادهسازی کنید. مدل آموزش داده شده باید بتواند با دریافت ورودی، پیشبینی کند که چقدر احتمال دارد سیل رخ دهد.

۲ - ۱- بررسی مجموعه داده

مجموعهداده به دو بخش آموزش و آزمایش تقسیمبندی شده است. از بخش آموزش (Train) برای آموزش مدل و از بخش آزمایش (Test) برای ارزیابی مدل آموزش دیده استفاده می شود. هر نمونه (سطر) در این مجموعه داده نشان دهنده اطلاعات یک منطقه بوده و ستون های آن نمایانگر ویژگی های یک منطقه می باشند که عبارتند از:

- Id: برای هر ناحیه، یک id منحصربهفرد وجود دارد.
- Monsoon Intensity: این ویژگی برای هر نمونه، نشان دهنده شدت بادهای موسمی در آن منطقه میباشد.
 - Topography Drainage: این ویژگی میزان تخلیه آب از یک حوزه زهکشی شده را نشان میدهد.
 - River Management: این ویژگی امتیازی برای مدیریت منابع رودخانه است.
 - Deforestation: امتیازی که به میزان جنگلزدایی از آن منطقه اشاره دارد.
 - Urbanization: این ویژگی میزان شهرنشینی در آن منطقه را نشان میدهد.
- Climate Change: این ویژگی امتیازی است که به میزان تاثیر تغییرات اقلیمی در این منطقه داده شده است.
 - Dams Quality: این ویژگی امتیازی است که به کیفیت سدهای آن منطقه اشاره دارد.
- Siltation: این ویژگی امتیازی است که به میزان آلوده شدن آب بوسیله خاک، ماسه و سایر مواد تعلق می گیرد.
 - Agricultural Practices: امتیازی که به کیفیت شیوههای کشاورزی در آن ناحیه تعلق می گیرد.
 - Encroachments: امتیازی که به میزان تجاوز به حریم رودخانه در یک ناحیه تعلق گرفته است.
- Ineffective Disaster Preparedness: امتیازی که ناکارآمدی آن منطقه در مواجهه با بلایای طبیعی را نشان میدهد.
 - Drainage Systems: امتیازی که به کیفیت سیستمهای زهکشی یک منطقه اشاره می کند.
 - Coastal Vulnerability: این ویژگی نشان دهنده آسیب پذیری ساحلی یک منطقه می باشد.
 - Landslides :امتیازی که به رانش زمین در آن ناحیه تعلق می گیرد.
 - Watersheds: امتیازی که به حوزههای آبخیزداری یک منطقه اشاره دارند.
 - Deteriorating Infrastructure: امتیازی که به میزان وخامت زیرساختهای اساسی یک منطقه اشاره می کند.
 - Population Score: امتیازی که به میزان جمعیت ساکن در یک منطقه اشاره می کند.
 - Wetland Loss: امتیازی که به میزان از دست رفتن تالابهای یک منطقه اشاره دارد.
 - Inadequate Planning: امتیازی که نشان دهنده عدم سطح آمادگی و برنامه ریزی در برابر بلایای طبیعی می باشد.
- Political Factors: امتیازی که به تاثیر اهمیتسیاسی یک منطقه در مواجهه باسیل به آن منطقه اختصاص یافته است.
 - Flood Probability: احتمال وقوع سیل در یک منطقه (همان عددی است که قرار است مدل شما پیش بینی کند).

۲-۲- مراحل پیادهسازی

برای پیادهسازی این بخش باید گامهای زیر را انجام شود:

- ۱. خواندن مجموعهدادههای آموزش و آزمایش.
- ۲. (اختیاری) بررسی وجود مقادیر ناموجود (missing) در مجموعه داده. در صورت وجود چنین مقادیری، از یک تکنیک دلخواه برای جایگزینی آنها استفاده کنید.
- ۳. (اختیاری) مهندسی ویژگی. در این مرحله شما میتوانید در ویژگیهای مجموعهداده تغییراتی ایجاد کنید. مثلا بعضی از ویژگیها را حذف کرده یا از روی ویژگیهای فعلی، ویژگیهای جدیدی استخراج کنید.
 - ۴. (اختیاری) پیادهسازی یک تکنیک Feature Scaling و اعمال بر روی مجموعه داده.

- Δ . تعیین ابریارامترهای آموزش از قبیل Learning Rate و Δ
- ج. پیادهسازی الگوریتم بهینهسازی Stochastic Gradient Descent (از Scratch) برای آموزش مدل رگرسیون خطی
 - ۷. آموزش مدل با مجموعهداده آموزش
 - ل. رسم نمودار تغییر مقادیر تابع زیان در هنگام آموزش برحسب Epoch. . ۸.
 - ۹. ارزیابی مدل با مجموعهداده آزمایش

۲ - ۳ - ابزارهای پیشنهادی

برای پیادهسازی این بخش در زبان Python می توانید در صورت نیاز از کتابخانههای زیر بهره ببرید:

- Pandas: جهت اعمال تغییرات در مجموعهداده
- Numpy: جهت انجام عملیاتهای ریاضی و جبرخطی
- Seaborn و MatplotLib: جهت نمایش نمودارهای مختلف

همچنین می توانید از محیطهای Data Spell ،Jupiter Notebook یا Google colab برای پیادهسازی استفاده کنید.

۲-4- نحوه ارزیابی

برای هر یک از مراحل مشخص شده برای پیادهسازی امتیازی در نظر گرفته شده است. بخشهای اختیاری برای آن تعریف شده اند که بتوانید مدلی آموزش دهید که در زمان ارزیابی نتایج بهتری را از خود نشان بدهد (امکان دارد که در صورت استفاده نادرست، نتایج بدتری را شاهد باشیم). در پیادهسازی این بخش استفاده از کتابخانه از کتابخانه یادگیری ماشین در هیچ مرحلهای (به غیر از ارزیابی) مجاز نیست. تمام گامهایی که در مرحله پیادهسازی قید شدهاند، باید بدون استفاده از کتابخانههای آماده پیادهسازی قید شدهاند، باید بدون استفاده از کتابخانههای آماده پیادهسازی شوند. در صورت مشاهده استفاده از کتابخانههای آماده بجز برای ارزیابی، نمره منفی به شما تعلق می گیرد. در صورت صحت پیادهسازی و دستیابی به امتیاز R^2 Score S امتیاز کامل برای این بخش در نظر گرفته می شود. در گزارش نیز سورت معیارهای Mean Squared Error و آموزش و آزمایش نیز sklearn.metrics استفاده کنید.

۲ - ۵ - موارد اضافی

انجام هر یک از موارد زیر نمره اضافه در این مرحله از پروژه خواهد داشت:

- بکارگیری تکانه (momentum) در بهینهساز
- تغییر نرخیادگیری در حین آموزش با یک سیاست خاص. در صورت پیادهسازی باید نمودار تغییر نرخ یادگیری برحسب Epoch را نمایش دهید.
 - استفاده از توقف زودهنگام در بهینهسازی.
 - استفاده از یک تکنیک Regularization در تخمین پارامترهای مدل رگرسیون خطی

در صورت پیادهسازی هر یک از این موارد اضافی، تمام اعضای تیم باید دلیل استفاده از آن و منطق استفاده از آنرا بدانند. این موضوع باید هم در گزارش قید شود و هم در زمان تحویل پروژه کاملاً بر آن مسلط باشند.

موفق باشيد